

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarohle:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 franci, $\frac{1}{2}$ an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipscani 35

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

MEMORANDUL

ROMÂNILOR DIN TRANSILVANIA ȘI UNGARIA

CĂTRĂ

MAIESTATEA SA IMPERIALĂ ȘI REGALĂ APOSTOLICĂ

FRANCISC IOSIF I.,

IMPÉRAT AL AUSTRIEI, REGE APOSTOLIC AL UNGARIEI, REGE AL BOEMIEI, DALMAȚIEI, CROAȚIEI, SLAVONIEI, GALIȚIEI, LODOMERIEI ȘI ILIRIEI, ARCHIDUCE AL AUSTRIEI, MARE DUCE AL CRACOVIEI, DUCE AL LORENEI, SALISBURGULUI, STIRIEI, CARINȚIEI, CARNEOLIEI, BUCOVINEI, SILESIEI-SUPERIOARE ȘI INFERIOARE, MARCGRAF AL MORAVIEI, COMITE PRINCIPAL AL HABSBURGULUI ȘI TIROLULUI etc.

(Urmare.)

Ceea-ce mai virtos face imposibilă reprezentarea în proporțiune corăspundătoare a Românilor din Transilvania în legislațiune sânt acele dintre dispozițiunile legii electorale, prin care, în orașe, li-se dă drepturi de alegător tuturor meșteșugarilor, chiar și celor-ce nu dispun de nici o avere, ba atât în orașe, cât și pe la sate, li-se acordă același drept tuturor nobililor și libertinilor, precum și Sécuilor libertini, fără considerare dacă plătesc ori nu vre-o dare statului. Va să zică în practică legea le dă Sécuilor și celor mai mulți dintre Maghiari sufragiu universal, ear' pe Români îi exclude în majoritatea lor precumpénitoare dela urnă. În urma acestor dispozițiuni ale legii Maghiarii libertini și nobilii mărunți, care, ca fosti favoriți ai elementului maghiar până la 1848, au rămas în mare număr, vin acum, deși oameni fără de ocupațiune și fără de avere, și majorizează pe plugarii români, care au casele și moșiile lor, și-i plătesc patriei și Tronului deopotrivă tributul de avere și de sânge. Și pe când acestia, care cu drept cuvânt se consideră în vechia Transilvanie ca elementul ce compune și susține statul în preponderanta lui majoritate, sânt excluși dela exercitarea acestui drept cardinal, — fostii nobili și libertini, care, cu puține excepțiuni, se susțin spre sarcina și greutatea societății, se îmbuibă cu privilegiul ce li-s'a acordat în lege și e octroat, ca să reprezente în legislațiune factorii adevărați ai vieții statului, elementele muncitoare și productive. Ear' aceasta se face în virtutea unui drept avut în timpul feudalismului, care, șters odată prin egalizarea oamenilor, s'a pierdut pentru toate timpurile.

În urma acestui arangiamet legislativ îngust și nepotrivit cu spiritul constituțional noi Români din Transilvania nici chiar în cele mai liniștite împregiurări nu am puté să trimitem mai mult ca 10—12 deputați naționali în dietă. Facem aproape $\frac{3}{4}$ din poporațiunea țerii, posedem și pământul țerii în aceeași proporțiune și în aceeași proporțiune purtăm și sarcinile comune; e incontestabil dar' și dreptul nostru de a fi reprezentați în dietă și de a participa la conducerea afacerilor țerii tot în acea proporțiune; ar fi, credem, mai prejos de demnitatea omenească, să ne angagiăm în luptele electorale pe baza unei legi atât de nedrepte.

Pe cât de nedreaptă e legea, pe atât de artificioasă e și arondarea cercurilor electorale. E lucru curat ridicol a vedé, cum în unele cercuri electorale alegătorul român e silit a călători câte o zi și mai mult, ca să ajungă la localitatea unde-și poate exercita dreptul.

În Transilvania trăesc abia vr'o 200.000 Maghiari risipiți prin fostele comitate feudale prin o poporațiune română de peste 1,500.000 Români: legiuitorii au purtat de grije, ca prin caricarea cercurilor electorale să asigureze acestei infime minorități maghiare majoritatea voturilor la urnă.

Dispozițiunile legii și împărțirea cercurilor electorale dau drept rezultat cea mai mare inegalitate electorală între comitatele din Transilvania, deoare-ce în comitatele sécuiesei, fiind acordat Sécuilor sufragiu universal, ajung cu miile la dreptul de alegător, ear' în comitatele, unde Românii trăesc în masse compacte, sânt rar de tot alegătorii.

E fideosebi notorie, că afară de Sécuime, în comitate și în districte pentru poporațiune de 90—290 mii locuitori abia se găesc 2—6 mii alegători, pe când prin orașe la o poporațiune de 3500 până la 29.000 suflete 1800—2000 alegători.

Peste 60.000 dintre alegătorii din Transilvania se folosesc de acest drept în virtutea naserii din părinți nobili ori a drepturilor acordate liberilor Sécui: ceialalți alegători ai țerii, care au dreptul în virtutea censului, se reduc la 15—20 mii. Și precum arată datele de mai sus, în comitatele cu poporațiune română un deputat cade pe 50—60 mii locuitori, pe când Sécuimea trimite câte un deputat pentru 4—5 mii locuitori.

E de prisos să mai insistăm asupra amănuntelor în ceea-ce privesce punerea în aplicare a acestei legi electorale. E lucru recunoscut în public, că în contra dispozițiunilor legii electorale si ale celei criminale, sub titlul de onorare a alegătorilor, se fac corupțiuni prin beuturi și mâncări, apoi prin bani. Sub era constituțională maghiară demoralisarea a ajuns în această privință la culme, încât acela, care are să fie ales deputat, chiar și fiind rugat de alegători să primească candidatura, trebuie să fie pregătit spre a face cheltueli de mii.

Abusurile sévrșite cu acapărarea alegătorilor sânt atât de notorice, încât ne vedem în fața unei organizări sistematice a corupțiunii electorale, a căreia spriginitor și factor principal se adeveresce a fi însuși organismul administrativ al statului ungar. În fața acestei falsificări generale și sistematice a alegerilor este prea natural, dacă chiar în dieta ungară s'au simțit mai mulți îndemnați a-și ridica glasul pentru apărarea dreptului de libertate electorală, care, precum se scie, și ați încă e un „*primum desiderium*“.

Atât de departe merge în statul ungar corupțiunea electorală și violentarea consciențelor, abusus de drept și de putere ce se face în alegeri, încât num ai cu capul a mână se mai poate avêta cetățeanul în luptele electorale și alegerile au ajuns să aibă înfățișarea războiului civil.

Vedënd aceste nelegiuiiri, poporul român, mai ales în Transilvania, unde și după inaugurarea uniunii s'a păstrat o lege electorală deosebită de cea din Ungaria proprie, află că ar fi o întreprindere nedeamnă și nepatriotică de a intra cu ciomagul și cu toporul în luptă pentru validitatea celui mai cardinal dintre drepturile sale: el speră și așteaptă ca alegerile să fie libere și legea electorală să fie dreaptă.

După toate volniciile petrecute dela inaugurarea dualismului, Românii sânt cuprinși de o nemulțumire atât de adâncă, încât participarea în masse a alegătorilor români la alegerile falsificate ar puté să suscite chiar scene revoluționare, ale căror întindere nu se poate prevedé într'o țeară, în care asupriții sânt atât de mulți și asupritorii atât de puțini și de nechibzuți ca în Transilvania. Cuprinși dar' de simțământul, că pentru Români, câtă vreme se mențin legile nedrepte și procedurile de violentare arătate mai sus, nu e loc în cadrul vieții constituționale a statului ungar, nici scaun în dieta țerii, alegătorii români din Transilvania și din Ungaria au decretat a rămâne în rezistență pasivă față cu dieta din Budapesta.

Maiestatea Voastră Imperială și Regală Apostolică!

Românii totdeauna au dorit și doresc și acum să iee parte la vieața publică a patriei lor, care ajunge în dieta țerii la cea mai înaltă expresiune, ba au pretins și pretind chiar dreptul la această participare, precum pretind să fie recunoscuți ca factor în cadrul dreptului public din statul ungar: nu așteaptă dar' nici acum decât să li-se dee puțința de a lua parte la vieața publică potrivit cu demnitatea lor și cu dreptul constituțional reprezentativ, fără de care participare cele mai de căpetenii criterii ale desvoltării lor naționale politice și culturale sânt încātușate. În împregiurările create dinadins prin legi nedrepte și prin aplicarea lor ilegală și lipsită de bună credință e imposibilă participarea aceasta; ne mângâiem dar' cu gândul, că Maiestatea Voastră va fi primit convingerea, că rezistența pasivă a Românilor e justificată, impusă contra propriei lor mai bune voințe și contra tuturor postulatelor de drept.

E dureros adevêrul, că peste 3 milioane dintre supușii Maiestății Voastre nu sânt și nu se consideră reprezentați în dieta țerii lor și că de un pătrar de secol toate legile se creează fără de participarea acestui factor politic, cu desconsiderarea intereselor lui și contra marilor interese ale Monarchiei. Românii însă, ori-și-cât de grele ar fi fost timpurile trecute, n'au renunțat nici-odată la individualitatea lor națională, n'au încetat nici-odată a pretinde respectarea dreptului lor de liberă desvoltare culturală și au astăzi față cu părinții, bunii și străbunii lor datoria de a nu contribui la consolidarea unui stat condus cu tendența mărturisită de a face peste puțință ori-și-ce desvoltare națională română în Transilvania și în Ungaria.

B. Legea pentru egala îndreptățire a naționalităților, deși defectuoasă, ar fi putut, dacă ar fi fost aplicată cu bună credință, să-i îndemne pe Români a contribui la consolidarea statului ungar.

Românii totdeauna s'au luptat pentru păstrarea individualității lor naționale. În cele mai grele timpuri ei au conservat limba, datinile și moravurile și în contra tuturor uneltirilor făcute spre a-i desnaționalisa ei nu s'au contopit în vre-un popor. Nimic dar', pentru dinșii, nu e mai presus de dreptul liberei desvoltări culturale și toate pretensiunile lor naționale se reduc la principiul asigurării legale a existenței și liberei desvoltări.

Ori-și-care ar fi dar' statul, care le dă această asigurare legală, el dispune de avutul și de sângele, de toată iubirea lor.

Scrutând însă dispozițiunile legii pentru egala îndreptățire, ne încredințăm, că atunci, când s'a creat legea aceasta, nu se urmăria scopul acesta, deoare-ce legiuitorii nu numai că nu au asigurat prin lege existența națională și libera desvoltare culturală a naționalităților ce constituiesc statul ungar și îndeosebi a Românilor, ci, din contră, ignorând individualitățile naționale, contopesc naționalitățile într'un corp național și sub masca etnică și politică a înțelesului limbii maghiare, cu scopul invederat de a pune basa legală a unificării națiunii maghiare.

Purcedënd legislațiunea țerii din aceste vederi greșite, e lucru firesc, că afară de titlu întreaga lege n'a mai putut cuprinde marea idee a egalei îndreptățiri. De aci faptul, că dispozițiunile singuraticale ale legii, în contradicere cu această idee, fără nici un temei de îndreptățire, exclud din vieața publică a statului celelalte limbi din patrie, și sub titlul limbei statului îi asigurază limbei maghiare dominațiunea exclusivă.

Această asigurare legală a dominațiunii exclusive a unei limbi într'un stat poliglot ca Ungaria nu se poate legitima nici din punctul de vedere al adevăratelor și legitimelor aspirațiuni naționale, nici din al vederilor exprimate de comisiunea națională, considerate ca singure corăspundătoare, ca fiind deduse din principiul egalei îndreptățiri a individualităților cetățenilor statului, nici prin considerațiunile administrative exprimate în introducerea legii, care dispune de mintea, de inima și de consciența cetățenilor, ca în introducerea Art. XLIV. ex. 1868, în care dieta află cu eale a dice: „*Minthogy Magyar-Ország összes honpolgárai az alkotmány alapelvei szerint és politikai tekintetben egy nemzetet képeznek, az oszthatatlan, egységes magyar nemzetet, melynek a hon minden polgára, bármely nemzetiséghez tartozzék is, egyenjogú tagja*“. Va să zică toată făptura omenească ce există în Ungaria, fie Român, German, Slav etc., face parte din o singură națiune nedespărțită, din cea maghiară. E deci lucru firesc, că noi considerăm introducerea aceasta drept un atentat fațăș contra vieții naționale a noastre și a celorlalți concetățeni nemaghiari ai nostri.

Prin această intenționată confundare a noțiunii de națiune politică cu noțiunea etnică a națiunii, legea chiar în prima ei frasă neagă existența noastră ca factor politic. Confirmând apoi și în continuarea ei unitatea aceasta, legea numai pentru înlesnirea raporturilor interne ale statului ia dispozițiuni pentru folosirea limbilor deosebite de cea maghiară, stabilind principiul: „*minthogy továbbá ezen egyenjogúság egyedül az országban divatozó többféle nyelvek hivatalos használatára nézve és csak annyiban eshetik kiülön szabály alá, a mennyiben ezt az ország egysége, a kormányzat és közigazgatás gyakorlati lehetősége s az igazság pontos kiszolgáltatása szükségessé teszik*“. Ear' în §. 1 decretează drept limbă a statului și oficială pe cea maghiară.

(Va urma.)

O nouă confirmare.

Primul oficios jidano-maghiar din capitala ungurească, „Pester Lloyd“ publică o telegramă din Viena, 2 Iunie, în care se susține, că comunicatul adus de toate foile vieneze și transmis prin fir telegrafic și de către birourul de corespondență despre primirea Memorandului Românilor de către șeful cabinetului împărațesc, Excelența Sa baronul Braun, „în toate părțile sale esențiale contrădiciu cu deservirile adevăratei stări de lucruri și se întemeiază prin urmare pe informații eronate“ și că „șeful cancelariei cabinetului a luat numai în primire un pachet sigilat, în care se pretindea, că s'ar afla des menționatul „Memorand“.

Care va să dică: Excelența Sa baronul de Braun, șeful suprem al cancelariei de cabinet, sfetnicul intim al Monarchului și al familiei de Habsburg a primit dela „un membru al deputațiunii române“, „un pachet“ cu cuprins necunoscut spre a-l da mai departe. . .

O nouă dovadă despre efectul deputațiunii române în Viena, efect ce l'a făcut pe oficioșii perciuinați să-și peară și talentul de desmintire.

Chitanța parlamentului maghiar.

Evenimentul prezentării deputațiunii române în Viena și-a aflat, — precum confirmă și diarul vienez „Vaterland“, — deja ecoul în parlamentul din Budapesta. Cu privilegiul desbaterii bugetului ministerului de culte s'a făcut deadreptul amintire de cele petrecute în Viena cu deputația Românilor. Îndeosebi chiar și unul dintre corifeii partidului „național“, apponyistul Horánszky, a cerut dela guvern în cesiunea naționalităților „dreptate și energie“.

Se înțelege că „energie“ se pretinde, dar' bunul părinte al patriei de astădată a pronunțat și cuvântul „dreptate“, pe care a ilustrat-o cu pretenșiunea pusă guvernului, „că legile trebuie strict executate, fiindcă aceasta dă sprigul moral“, căci „cele ce acum s'au întâmplat la Viena fi arată îndeajuns guvernului, că umblă pe o cale greșită“.

Drept aceea, parcă-l și vedem la ușa pe grupul Mocsonyi - Coriolan, spre a lua în primire sfârșiturile de pe masa stăpânilor: restituirea „Românului“ în postul de vicecomite în comitatul lui Coriolan, al Făgărașului sau protopopiatului nepotului lui Parteniu Cosma . . . „drepturile“ luate acum în urmă spre a pute fi redată. . . Cunoscutul Dr. Corneliu Diaconovich își ascute deja peana pentru glorificarea acestui act sârbătoresc într-o ediție II. a „Viitorului“, numit acum „Renașterea“. Ear' Miron Romancul, cel „cu

mânile curate“ va da binecuvântarea și metropolitul Ioan Vancea, cel „cu ghița în sin“ va asista ca „expert“ în de ale „pacturilor“ încă de pe timpul fericitului Lónyay, de vecinică pomenire!

Mai înainte de toate însă, grupul Mocsonyi - Coriolan cu „episcopatul“ în dos trebuie să meargă la Budapesta, ca să sârbaze jubileul de când pentru noi „s'au redeschis porțile constituționalismului în numele trinității: libertate, frățietate și egalitate!“ . . .

Croatii și Memorandul Românilor.

Diarul „Obsor“ din Agram, după o depeșă ce am primit-o încă ieri, salută într'un articol călduros politica Românilor și pledează pentru o alianță între Români și Croați.

În urma „deputațiunii române“ primul oficios jidano maghiar „Pester Lloyd“ a și început a o cam lua pe altă coardă. Făcând darea de seamă despre desbaterile din parlamentul maghiar, eată ce scrie în cesiunea naționalităților (nrul 133 din 3 Iunie n.):

„Nu credem, că guvernul va pute în același timp promova și unitatea națională și a câștiga mulțumirea Românilor. Ce vifor n'a provocat în anul trecut legea despre kisdóv-uri, în sine de tot nevinovată, fiindcă aceea oferă posibilitatea, ca copiii să învețe și v'r'o câteva cuvinte maghiare și, dl Horváth se înșală amar, dacă crede, că în același timp se pot împacă și malconțenții kulturegyl-et-ului ardelean și malconțenții naționalistilor români. Adevărul e, că în cultura poporului român rămâne tare îndărăt, mai întâiu fiindcă este sărac și susținătorii legali ai școalelor, care vin în rindul prim în considerare, biserica și comunele, au făcut până acum prea puțin pentru scopuri culturale, fiindcă conducătorii lui naturali, conaționali culți și avuți, au făcut până acum prea puțin pentru înaintarea lui culturală, și în urmă, fiindcă onoratorii neamului conducător nu prea și-au luat la inimă cultivarea populațiunii române. Dl Horváth ar trebui să recunoască, dacă ar voi să fie drept, că deputații diferitelor partide nu și pot face unul altuia în punctul acesta multe imputări.

„Ear' guvernul? Guvernul mai înainte de toate nu are bani; dar' chiar și dacă ar avé mijloace cu îmbelșugare, nu ar trece peste legea despre naționalități, peste legea despre școalele populare, precum nici peste legea despre școalele medii. Tot pasul, care trece peste supraviețuirea strictă, aduce statul în conflict cu biserica și cu autonomia comunală. Da, statul poate înfrința pretutindenea școale maghiare, dar' nu poate săli populațiunea ca să le cerceteze, câtă vreme aceea dispune de propriile sale școale. Ear' ca să închidă o școală confesională ori comunală existentă, — fie aceea ori și cât de rea, — în favorul unei școale de stat, — fie chiar și cea mai bună, — cei din urmă am fi noi, care i'am da guvernului statul să iee astfel de măsuri, care ar deschide ușile spre fel de fel de suspicio-nări. De altă parte însă tocmai domni Bar-

tók și Horváth ar fi cei dintâi, care ar sbiera în gura mare, dacă guvernul ar face ceva ce ar pute fi aplicat să înlăture cauzele malconțenței române.

Resultatul alegerilor din Croatia.

Asupra rezultatului alegerilor din Croatia se scrie, că din 88 mandate guvernamentali au 77, Starcevicianii 8, Sârbii radicali 2, ear' în afară de partid s'a ales un deputat.

Tisza Pista — ministru. În cercurile guvernamentale din Budapesta, după cum scriu foile ce ne sosesc aji, se vorbește tot cu mai multă insistență despre numirea lui Tisza Pista ca ministru la departamentul rămas vacant prin moartea lui Baross Gábor.

Deputațiunea română la Viena.

(Raport special al „Tribunei“).

Acum, după-ce cu ajutorul Domnului am trecut peste frumosele zile, în care deputațiunea poporului român și-a împlinit mandatul primit dela conferența generală din 20—21 Ianuarie 1892, se cuvine să dăm publicului seamă detaliată despre ceea-ce am făcut.

Îndreptățiți sîntem cu acest privilegiu să enunțăm dela capul locului, că zilele dela 28 Maiu până la 1 Iunie n. 1892 vor rămâne pentru toți timpii memorabile în istoria luptelor noastre naționale. Căci ele dovedesc mai presus de toate următoarele lucruri: Că Românii sînt rezoluți a susține întrepîdi și cu energie lupta pentru existență, conservarea și dezvoltarea națională; că Românii în această nobilă hotărîre întălesc în calea lor pe reprezentanții altor popoare, de dincoace și de dincolo de Leitha, care sufer de aceleași neajunsuri ca și noi și sînt gata a se alia cu noi, ușurând astfel isbînda comună contra adversarilor comuni; că factorii competenți din monarchie și din străinătate nu mai pot ignora poporul românesc, ci trebuie să țină cont de el și să-și facă cu dînsul socotelile politice, fie că-i voesce binele, fie că nu l'i voesce.

Înainte de a trece la detalii, trebuie să mai constatăm un lucru: Toate cercurile, cu care deputațiunea română a venit în atingere în capitala vechiului imperiu Habsburgic, pînă sus la cercurile curții împărațesci se unesc cu deservire în părerea, că Românii și-au împlinit aici misiunea cu dignitate și moderațiune. Nicăiri nu s'a ivit nici un ton discordant, nicăiri Veneziei nu au putut primi impresia, că oamenii nostri, deși în mare parte cu opinii și suman, ar fi membrii unui popor incult și rudimentar, cum l'au prezentat foile adversarilor cu multă stăruință. Din contră, toți acei-ce au asistat la întrunirile noastre, în cele din urmă chiar și raportorii foilor ovricesci, care la început ne-au întîmpinat în ton căt

se poate de batjocoritor, au trebuit să recunoască adevărul incontestabil, că Românii sînt cuvincoși și iubitori de ordine. Eată dar' o nouă dovadă, că poporul nostru este un element de ordine și de cultură, care merită o soarte mai bună ca ceea-ce l'i-s'a creat prin sistemul înăunțat la 1867.

Încât privește partea esențială a misiunii deputațiunii românești, aceasta se poate considera de împlinită în toată puterea cuvîntului. Deputațiunea a găsit mai multe privilegii, ca să prezente Maiestății Sale Monarchului omagiile credinței și lealității poporului nostru. Asemenea și memorandumul hotărît de conferența generală se află deja în mâinile Maiestății Sale. Că aceste nu s'au putut face pe calea audienței, nepermițîndu-o guvernul unguresc responsabil al constituționalului Monarch, este numai o dovadă mai mult, că acest guvern ne este rîu voitor, că se pune între noi și persoana iubită a Împăratului, și că prin urmare toată dreptatea am avut-o să ne ridicăm gravaminele contra lui.

Premise aceste, trecem la raportul detaiat al celor sîvîșite și petrecute de deputațiune.

Sosirea deputațiunii.

La întreprinderea membrilor comitetului central electoral, d-nii Eugen Brote, vicepresident, și S. Albini, secretar, sosiți în Viena Duminecă la 22 Maiu n., colonia română a instituit, într'o convenire ținută Marți în 24 Maiu n., un comitet de primire și aranjamente sub presidul, dlui Dr. Sterie Ciurcu. Constatăm cu plăcere, că acest comitet și-a împlinit datorințele cu un zel și cu o acurateță, ce se apropie de jertfire proprie. Și nu era mică lucrarea ce avea să sîvîșească comitetul de primire. La comitetul central din Sibiu erau însușiți v'r'o 200 membri, că vor lua parte la deputațiune. În realitate numărul lor a fost aproape îndoit atât de mare, și toți trebuiau încuartați în grabă mare, în parte chiar în timp de noapte. Pe deasupra din pricina expoziției de muzică și teatru, apoi din pricina festivității de Sămbătă în 28 Maiu, așa numitul „Blumen corso“ din Prater, Viena era plină de străini, hotelurile ocupate, și astfel încuartairea împreună cu multe greutăți. Dar' toate aceste comitetul de primire le-a învins, ca-și când nu ar fi fost. Că aceeași promptitudine s'a îngrijit și de conducerea membrilor deputațiunii prin oraș și pe la monumentele și curiozitățile lui, precum și de distracția lor în modul cel mai instructiv și mai plăcut.

Nu ne facem deci, decât datorința, dacă exprimăm comitetului de primire mulțumitele deputațiunii întregi pentru neprețuitele servicii ce l'a făcut. Primească pentru aceste expresiunea speciei recunoștințe, cu deosebire neobositul seu president, ale cărui talente de organizare și aranjare în asemenea treburi atât de strălucit au ajuns la valoare și cu acest privilegiu.

Încă de Joi în 26 Maiu n. membrii deputațiunii au început să sosescă la Viena. În această zi au sosit cu trenul dela oarele 2 d. a. mai întâiu membrii comitetului dl Dr.

Ioan Rațiu, președinte; George Pop de Basesci, vicepreședinte; Dr. Vasile Lucaciu, secretar general; Patriciu Barbu etc. Dl președinte a venit însoțit de ficele sale, d-șoarele Felicia și Dorina Rațiu, dl Barbu cu doamna etc. Peste tot mulți din membrii deputațiunii au venit însoțiți de damele lor.

Comitetul de primire a întîmpinat pe membrii comitetului central la gară printr'o delegațiune a sa. Dl Dr. Ilie Gherghel a ținut o scurtă și potrivită cuvîntare de binevenire, la care a răspuns în câteva cuvinte dl Dr. Ioan Rațiu.

Începînd de Vineri în 27 Maiu n. comitetul de primire s'a instituit în permanență la gara „Staatsbahnhof“. Până atunci toate hotelurile disponibile și mulțime de cuartire private au fost conserise și ținute în evidență. Fiecare tren următor până Duminecă în 29 Maiu a adus numeroși membri ai deputațiunii din diferitele ținuturi, în grupe de câte 30, 50 pînă la 140 de oameni deodată. Deși, precum am amintit deja, au sosit neasemnat de mulți, decum s'a prevădut după însușirile făcute la comitetul central, totuși încuartairea s'a făcut destul de prompt, în căt nimeni nu s'a putut plînge, că nu are, sau nu scie unde să se adăpostească. Tot membrii comitetului de primire au condus pe cei sosiți la cuartirile lor și s'au îngrijit de toate cele trebuincioase. Cu un cuvînt comitetul de primire a trebuit să muncească și să alerge ziua și noaptea, dar' a și funcționat cu cea mai ireproșabilă precisiune. În special dl Dr. Sabin Secula, care a fost însărcinat cu conducerea încuartaării, a desvoltat o activitate neobosită și neîntreruptă în aceste zile.

Duminecă în 29 Maiu a fost în fine adunată în Viena întreaga deputațiunea.

(Va urma.)

Din parlamentul maghiar.

În ședința dela 2 Iunie st. n., după-ce s'a luat spre sciință anularea mandatului atacat al deputatului Papp Béla din cercul electoral Csenger, casa deputaților autorizează presiul, ca să ecrie o nouă alegere în cercul devenit astfel vacant.

Urmează ordinea zilei, desbaterea bugetului ministrului de culte și instrucțiune publică.

La titlul „instrucțiua poporală“ vorbește Bunsbach Péter și după o mică introducere, în care se plînge, că nici instrucțiua superioară, nici arta nu e destul de maghiară, trece la instrucțiua din Transylvania, și dîce, că între Românii, care acum au umblat la Viena, unde au căutat pe regele maghiar, ar trebui să domnească limba și cultura maghiară. Învinuiesc guvernul, că nu desvoltă în privința aceasta destulă energie, ci se îndestulește, ca la alegerile de deputat să mine pe alegătorii români cu sbiciuirile solgăbairilor și cu baionetele gendarmilor.

Horváth Gyula vorbind tot la acest titlu dîce, că pădurile granțierilor români din comitatul Făgărașului și al Hunedoarei să nu se m'i lase pe mâinile lor, ci să le administreze guvernul, ca să se împedice astfel propagarea spiritului „daco-român“.

După ce mai vorbește și Horánszky Nándor tot la acest obiect, despre care amintim la alt loc, ministrul-president, contele

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Concertul „Reuniunii române de cîntări“.

„Deschide-mi Doamne gura mea, ca se pot să vestesc mărirea ta“.

În Sibiu se face puțină muzică — vreau să dîc nu se fac concerte multe — dar' se face bună muzică, concerte, care pot fi ascultate cu drag de cel mai rafinat musician.

Concertul de Joi seara este o dovadă. Judecînd de pe program, s'ar dîce că seara n'a fost bogată. Cine a asistat însă la executarea acestor piese — atât de admirabil alese, cine a ascultat finalul act. I. din „Loreley“, opera nefinită, dar' cap d'operă alui F. Mendelssohn-Bartholdy, aria pentru bas din oratoriul „Paulus“ a aceluiași autor și — ca încoronare — pe „Stabat Mater“ de G. Rossini, acela numai feliicitări poate aduce eminentului dirigent al corului, precum și celor-ce compun corul.

Mai zilele trecute apăruse în „Timpul“ din București scirea, că corul „Reuniunii române de cîntări din Sibiu va merge să concerteze în capitala României. Jelos de bunul nume ce aș dori să l' avem și să l' păstrăm în toate, cetiam această scire cu oare-care teamă: m'e întrebam în mine, cum are să reușească acest concert?

Aji, după-ce am ascultat, pentru prima dată, concertul Reuniunii noastre, dîce: ar fi păcat să nu se ducă dl Dima cu toți ai d-sale îndemînatici coriști să dea un concert la București. Ar face o bună impresiune, s'ar potrive de minune în splendi

a Ateneului nou, s'ar întoarce îndărăt cu laude încercat.

Ceea ce prima-dată impune, este siguranța cu care dl Dima conduce corul și orchestra, este mai presus de toate admirabila exactitate în executarea pînă și a celor mai infime finețe musicale. Nimic nu se exagerază, nimic nu se perde, un ensemble pe care numai un adevărat mîiestru al artei îl poate produce.

Concertul a început cu o dulce melodie, începutul finalului act. I. din „Loreley“, executat de corul întreg, compus din 22 voci bărbătesci și 20 femeiesci. Acolo, unde spiritele aerului îndeamnă pe spiritele Rinului: „Umbre vechi, eșiți, eșiți!“ vocea d-nei Crișanu a eșit la iveală din resunetul corului ca o dulce încântare. Bună a fost apoi replica dată de bărbai (basso) și crescînd în forță a fost unde Spiritele aerului spun: „Umblăm prin aer în desfătări“ . . . Daci încolo forța ajunsă la apogeu a întregului cor s'a menținut cu o admirabilă măsură. Ca parită să câștige apoi și mai mult în variațiune, urmează un solo dulceag, sîn al d-nei Crișanu, un contrast artistic de cea mai înaltă valoare atît ca compoziție cît și ca execu-tare . . . Acolo unde cînta: „Așa fui răsplătită“, d-nei Crișanu i-se dă apoi privilegiu să arete toată bogăția nuanțării voci sale lirice: plînge lin și tot te sfășie, te sbuciumă, încât îți rescolește întreaga simțire, și ear' dă a jale, în căt se plînge cu lacrimi și nu numai în suflet. . .

Dușoia mai mult mi s'a părut a fi exprimată de cor cîntînd versul „Mai este oare dreptate în ceruri?“ . . . după care urmează solo

tot al d-nei Crișan, (Leonora), cîntat cu o voce catifelată, rugătoare, în căt inima se i dai și viața toată. Saltînd și tremurînd pentru a exprima un chin amar, a cîntat d-na Crișan și strofa ce începe cu „Răsplătită! Blăstăm!“ . . . ah! cuvîntul „blăstăm“ dela mijlocul strofei a fost sfîrșitor, artista și-a arătat aici tot timbrul tragic al voci sale, pe care l' menține apoi pînă în capăt, pînă ce în desperarea sa că amantul a părăsit-o, cu riul (Rinul) se logodesce.

Amintesc aici strofa „Dă-ne inima ca plată“ cîntată de corul întreg (Spiritele) cu mult simț și însoțit de sunetele melancolice ale instrumentelor — uflătoare. Sfîrșitul (Spiritele) unde dîce: „Jurăm Blăstăm se cadă pe ei!“ a fost încoronare strălucită! . . .

În aria pentru bass din oratoriul „Paulus“ d. Isaia Pop și-a desvoltat numai o parte a voci sale. Uniformitatea ce în compoziția oratorului se ivesce mai des, concertistul a făcut-o să dispară prin modulațiunea bogată a voci sale.

Superioritatea seara se arată însă numai de aici încolo, în cele șee cîntări din „Stabat mater“, unde începînd cu tenorul cîntat de dl Ghiță Pop, din Brașov și urmînd cu frumosul sopran cîntat de d-na Crișan, alt-ul bogat al d-nei Dima și bass cîntat de dl Demian, și terminînd cu corul, toate vocele au avut ocaziune să contribuie la succesul serii, tuturor talentelor li s'a dat teren de a se arăta la înălțime.

În privința executării acestei compoziții, perlă între toate capo d'operele musicale, scurt numai atât: executarea a fost la nivelul compoziției.

Primul cînt din „Stabat mater“ începe lin, acompaniat numai de o parte a orchestrei. Încetul cu încetul vocile se încălesc, instrumentele musicale de toate nuanțele se îmbină tot mai mult cu vocile, sfîrșindu-se cu o puternică partitură de cello.

Strofa 2-a o cînta dl Ghiță Pop (solo tenor); vocea domnială, un tenor leger foarte plăcut pentru concert, la început parea moale, căștigă însă cu fiecare notă în tîrîe, vibrațiunile să patentează așa că versurile „Fuitilla benedicta mater unigeniti“ sînt dîse cu un legănat nu numai plăcut, dar foarte artistic. Ear' pentru-ca în același scurt solo vocea să se arăte în toată a ei latitudine, sfîrșește cu o claritate pe căt de lină pe atît de plăcută.

Urmează un duett de sopran și de alt (d-na Crișan și dna Dima), duet, în care vocea plină și clară de alt a d-nei Dima dădea întregului cîntec un farmec deosebit.

Tot atît de liric a fost dl Demian (bass), care a cîntat admirabil nu numai solo al seu din cîntul 4, ci a dat timbrul și strofei următoare, scrisă de compozitor pentru a da toată lărgimea basistilor: cîntul începe — fără orchestră — cu bass, intervin vocile femeiesci și la mijloc bass singur.

Quartetul (cîntul 6) a fost perfect. Încep lin vioarele, urmează dulceag tenorul (dl Ghiță Pop), aceeași gamă sopran, ear' pe la mijloc (versul „Juxta cruceem tecum stare“) din jocul a patru voci se distinge alt-ul cu o limpedeață ca de flaut.

În adevăr, după-ce prin natura compoziției, interesul ascultătorului se destieptă aci pentru alt, în cîntul ce urmează (al 7-lea) alt-ul l'i-se dă ocaziune a se arăta în toată a lui plenitudine. Doamna Dima dispune de

această putere, a cîntat mai ales cu o siguranță și un simț mai presus de elogi. Așa, că sub farmecul acestui solo de alt, te simțai ca îndrăgostit, și nu-ți venia decît să închizi ochii și să ascuți, mult mult, cum într'o voce omenească se poate cuprinde o lume întreagă de acorduri armonioase, sub impresia căror simți în tot adîncul sufletului măreția artei.

În corul ce a urmat ca o schînteie dintre flăcări apăsătoare vocea doamnei Crișan, ear' quartetul ultim artiștii, — folosesc acest cuvînt cu dragă inimă, — păreau a se întrece unul pe altul. Nu sciam pe cine să ascult: pe tenoristul prețuit Ghiță Pop, pe care l' invidiem Brașovenier, suavul sopran, comaroa de alt al doamnei Dima, ori bassul?

I'am admirat pe toți. Și i'a admirat publicul întreg, care l'a ascultat cu sfînțenie și aplaudat cu frenesie. Aplaudați au fost de altfel toți căți au cîntat și au ridicat la atîta valoare artistică acest cor al Reuniunii, de care cu drept cuvînt putem fi mândri. O, mai ales sfîrșitul, făcut anume de compozitor ca să încoroneze printr'o strălucită partitură această piesă atît de bogată și de clasică, a fost cîntat de cor cu o putere și precisiune în căt mai de lăudat, cu căt vocile alternează aici cu o grabă febrilă și cu căt și după atîta cîntare, nici o oboseală nu s'a observat în întregul cor.

Dacă ni-s'ar da ocaziune să ascultăm mai des asemenea concert, totdeauna am pute să dîcem: „Deschide-mi Doamne gura mea, ca să pot să vestesc mărirea ta!“ . . .

I. Russu Șiraniul.

Nr. 3847/1892.

[2678] 1-2

(Protopret.)

Licitațiune minuendă.

În scopul de a se preda toate lucrările la edificarea unei case pentru notarul comunal în Poplaca va avea loc din nou o licitațiune minuendă în **12 Iunie 1892 n. d. am. la 2 oare** în cancelaria comunală din Poplaca. Suma strigării fl. 4065.26 cr., plan și preliminarul de spese se pot vedea până la ziua licitațiunii în cancelaria comunală. Sibiu, în 3 Iunie 1892.

Protopretor:
Fabritius.

Nr. 124/1892.

[2679] 1-3

Concurs repetit.

Neputându-se conferi în urma primului concurs un stipendiu de fl. 500 v. a., pentru conferirea lui se escrie, conform concludului din ședința dela 14 Maiu a. c., **concurs repetit.**

Stipendiul acesta este menit mai ales pentru acei tineri, care și-au făcut sau cel puțin continuă a-și face în regulă studiile la universitate și care, terminând cursul filosofic, vor să-și câștige și calificatiunea specială cerută de legea statului (art. de lege 38 din 1868 §. 103) pentru școlile civile.

Dela concurenți se cere să aibă respective se-și câștige pregătirea recerută pentru de a pute face examenul special (cerut în §. 103 din articolul de lege citat mai sus) din grupul limbilor, și, ca o condițiune sine qua non, ca pe lângă limba română și maghiară să cunoască perfect și limba germană, atât în vorbire, cât și în scriere.

Încât nu s'ar prezenta universitari la concurs, vor fi considerate și cereri de ale studenților absolvenți de gimnasil, care astfel împlinesc condițiunile puse.

Cei-ce reflectează la acest stipendiu au a-și înainta cererile instruite în mod corespunzător la „Comitetul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” **până la 31 Iulie n. 1892** având a aceluși și un revers, prin care se obligă, că cerând trebuința, vor intra ca puteri didactice în serviciul „Școlii civile de fete cu internat a Asociațiunii transilvane” și arătând, fie în cerere, fie separat de aceea, și durata timpului, pentru care reflectează la stipendiu.

Sibiu, în 1 Iunie n. 1892.

Pentru comitetul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

G. Barițiu m. p.,
preș.

Dr. I. Crișianu m. p.,
secretar II.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

Au eșit de sub tipar:

DICTIONAR

român-german și german-român

de

Sab. Pop. Barciuanu,

odin. paroh gr.-or în Rășinari, asesor consistorial etc.
Revidat și completat

de

Dr. D. P. Barciuanu.

Partea I. Română-germană.
704 pagini.

Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

Partea II. Germană-română
1152 pagini.

Prețul 3 fl. 80 cr. v. a. = 10 lei.

Depozit general
pentru România la librăria lui

Alexandru Degenmann,

București, Calea Victoriei 53.

NB. Pentru trimiterea prin poștă 20 cr. v. a. de exemplar.

Toemai a apărut:

Clara Milici

Novelă

de

I. Turghenev.

Traducere din limba rusă

de

Enea Hodoș.

Institut Tipografic în Sibiu.

Moll's Seidlitz Pulver

(Pravuri-Seidlitz ale lui Moll).

Veritabil numai atunci, când fiecare șatula este provădută cu marca de scutire și cu iscalitura lui A. Moll.

Efectul vindecător durabil al pravurilor-Seidlitz ale lui A. Moll contra celor mai cerbicoase boale de stomach și de pânțec, sgârșiri și arsură de stomach, obstipație habituală, boale de ficat, congestiuni de sânge, hemoroidi și cele mai diferite boale femeiesci, au procurat acestui excelent mijloc de casă de mai multe decenii o răspândire ce mereu crește.

Prețul unei șatule originale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificate se urmăresc judecătorește.

Moll's Franzbräntwein u. Salz

(Vinars sărat și sare al lui Moll).

Veritabil numai atunci, când fiecare flacon poartă marca de scutire alui A. Moll și este închisă cu plomba „A. Moll”.

Vinarsul sărat al lui Moll este un mijloc popular bine cunoscut cu deosebire ca mijloc alinător de durere pentru frotare la podagră și reumatism și la alte urmări ale răcelii.

Prețul unui flacon original plombat 90 cr.

Moll's Salicyl-Mundwasser.

(Apă de gură de salicil alui Moll).

(Basată pe natron cu acid de salicil).

Curățind zilnic gura este cu deosebire importantă pentru copii de orice etate și pentru oameni mari, căci asigură conservarea dinților sănătoși și scutește de durere de dinți.

Prețul unui flacon provădut cu marca de scutire alui A. Moll 60 cr.

Expediția principală prin

Farmacistul A. MOLL, furnisor de curte imp. și regesc,
Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provincie se efectuează zilnic prin rambursă postală.

În depozite se se ceară expres preparatele provădute cu iscalitura și marca de scutire alui A. Moll.

[1615] 12-52

Depozite în Sibiu:

La farmacistii Carol Herzberg și C. Müller.

Institut tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la Institutul tipografic, societate pe acții în Sibiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andreiu baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

INSTITUT TIPOGRAFIC ÎN SIBIU.

Se află de vânzare:

Plicuri oficioase

adresate: direcțiunii financiare, — oficiului de dare r. u., — tribunalului reg. ca judecatorie a cărților funduare, — scaunului orfanal comitatens, — primăriei comunale, — judecătoriei cercuale, — protopretorului cercual.

Formular

község elöljáróságától.

Sz.

A tekintetes

megyei árvaszéknek

Hivatalból.

Portomentes.

..... ügyben.

mátréca 14 X 21 1/2

100 bucăți 50 cr.

Editora și tiparul Institutului Tipografic în Sibiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necșu.

Precauțiune la cumpărarea de

Zacherlin

Mușterii: „.... Nu voesc simplu prav de insecte, pentru-că eu am cerut Zacherlin!” ... Această specialitate este renumită cu tot dreptul

de cel mai bun mijloc contra tuturor insectelor și pentru aceea primesc numai:

o sticlă sigilată cu numele „Zacherlin”.

În Sibiu la dl J. B. Misselbacher sen.,
Ludwig Fuchs,
Franz J. Wagner, (vorm.
Const. Bugarsky),
Josef Wagner,
Joh. Billes,
Gustav Gürtler,
Carl Herzberg, Apoth.,
G. W. Grohmann,
Franz Jahn Söhne,
Gustav Kessler,
Josef Jikeli,
Jos. Zimmermann,
K. Tartler,

În Sibiu la dl Ludwig Kurowski,
F. A. Reissenberger,
Andreas Göbbel,
Mich. Mathias,
Rud. Schuster,
Josef Schwarz,
Wilh. Frank,
R. Gardik,
Jul. Ballmann,
Friedr. Homm,
Gust. Frank,
Friedr. Ziegler,
C. A. Markovatz.

În toate celelalte locuri ale Transilvaniei sunt depouri acolo unde sunt expuse afișuri de „Zacherlin”.

Germania din New-York

Societate de asigurare pe viață

[1138] 9-12

fundată la anul 1860.

Starea asigurărilor la finea anului 1889 mărei 226,319.585
Avere curată „ 63,010.357
Capitaluri plasate în Europa „ 5,854.622

Tabele de premii și modalități de asigurare foarte avantajoase.

Representanță generală pentru Ungaria

Budapest, V., Nádor utca 6 szám.

Agentura generală: Peter Betegh în Cluj.

Accid carbonic natural

ce isvorește din Bálványos și tescuit fluid se recomandă pentru bererii și pentru fabricațiunea de apă gazoasă (Sodawasser) și vinuri spumoase.

[2546] 3-12

Minele de accid carbonic ale baronului Apor,
Bálványos, p. u. Al-Torja (Háromszék).

ANUNȚ.

Am onoare a oferi onoratalui public

Atelierul meu de pantofărie

Arad, strada Foray.

Confecționez după măsură toate soiurile de încălțăminte, din material de prima calitate, durabile, elegante și cu prețuri moderate.

Experiența mea de mai mulți ani în capitala țării mă pune în condițiunile cele mai favorabile de a satisface onoratalui public.

La expozițiunea din 1890

am obținut al doilea premiu.

Cu distincția stimă

IUSTIN OLARIU,
măiestru pantofar.

[1150] 10-12